

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในวงการศึกษ การค้า การท่องเที่ยว การเมือง โดยเฉพาะในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ เมื่อพิจารณาจาก จำนวนประชากรโลกในปัจจุบันที่มีประมาณ 5,234 ล้านคน พบว่า มีผู้ใช้ภาษาอังกฤษมากถึง 1,000 ล้านคน โดยแบ่งเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ประมาณ 350 ล้านคน และกลุ่มผู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองและเป็นภาษาต่างประเทศประมาณ 700-750 ล้านคน (สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532 : ไม่มีเลขหน้า) ในกลุ่มหลังนี้ครอบคลุมถึงประเทศไทยที่มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศด้วย

ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น ผู้สอนภาษาจะต้อง สอนให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แต่เมื่อพิจารณาโอกาสของผู้เรียนในการใช้ภาษาอังกฤษภายนอกห้องเรียนในชีวิตประจำวันแล้ว จะพบว่าผู้เรียนมีโอกาสในการใช้ทักษะการฟัง และการพูดในการพบปะสนทนากับผู้ใช้ภาษา ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เช่น ชาวต่างประเทศ ค่อนข้างน้อย ส่วนโอกาสในการใช้ทักษะ การเขียนซึ่งเป็นทักษะที่มีแบบแผนและต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในการฟัง พูด และอ่านนั้น ยิ่งมีน้อยกว่า ในขณะที่โอกาสในการใช้ทักษะอ่านจะมีมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการอ่านเพื่อ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทางวิชาการ เช่น การอ่านตำราเรียน ผลการวิจัย การอ่านเพื่อ ความจำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น การอ่านประกาศแจ้งความ จลาจล คำชี้แจงในการใช้ เครื่องอุปโภคบริโภค รวมทั้งการอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น การอ่านนวนิยาย หนังสือพิมพ์

นิตยสาร เป็นต้น (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ 2532 : 83) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ทักษะอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม แม้ทักษะการอ่านจะเป็นทักษะที่สำคัญมากที่สุดก็ตาม แต่จากงานศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษในประเทศไทย พบว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียนทุกระดับ คือ มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา อยู่ในระดับต่ำ ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังเช่นที่ วิภา สังข์ทองจิน (2529 : 83-84) และสมณฑา วิรุทยาณ (2530 : 82) ได้วิจัยศึกษาระดับความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ และได้ผลสอดคล้องกันว่า นักเรียนทั้งสองระดับมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ 2 คือ ระดับรับรู้ จากเกณฑ์ 5 ระดับ คือ ระดับกลไก ระดับรับรู้ ระดับถ่ายโอน ระดับสื่อสารและระดับวิพากษ์วิจารณ์ นอกจากนี้ อัจฉรา วงศ์โสธร (2531 : 152-158) ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษแบบอิงบริบทของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนทั้งสามระดับอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุงแก้ไขทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาสาเหตุที่ทำให้การเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษในประเทศไทยไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรพบว่า ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษผู้เรียนได้รับการฝึกฝนทักษะในลักษณะจุลภาษา เน้นเรื่องเสียง คำศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ การถามตอบเกี่ยวกับเนื้อเรื่องมากกว่าการฝึกฝนกระบวนการคิดในการอ่านเพื่อความเข้าใจ (อัจฉรา วงศ์โสธร 2531 : 152-158) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ คาร์ล เบอริเทอร์ (Carl Bereiter 1986 : 65-66) ที่กล่าวว่า "ครูผู้สอนส่วนใหญ่เน้นให้ผู้เรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านท้ายชั่วโมงมากกว่าเน้นให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการคิดให้ได้มา

ซึ่งคำตอบ" และความคิดเห็นของ เจอรัลด์ จี ดันนี่ และลอร่า อาร์ โรเอท์เลอร์ (Gerald G. Duffy and Laura R. Roehler 1987 : 514) ที่ว่า ความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนไม่ดีเท่าที่ควร เพราะครูผู้สอนให้ความสำคัญกับผลผลิตของการอ่าน (การถามตอบเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง) มากกว่าที่จะเน้นกระบวนการคิดในการอ่าน (กลวิธีที่ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้อง) และผลจากวิธีสอนที่ครูเน้นการบรรยายเนื้อเรื่อง โดยการแปล เน้นการสอนไวยากรณ์และคำศัพท์มากกว่าส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกฝนกระบวนการคิดในขณะอ่านนี้เองที่ทำให้ผู้เรียนขาดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเมื่อพบบทอ่านใหม่ ๆ และความเร็วในการอ่านของผู้เรียนต้องช้าลง เพราะผู้เรียนมักสับสนในการอ่านแบบคำต่อคำ ชิดเส้นใต้ศัพท์ทุกคำที่ไม่คุ้นเคย (Cindy Gillespie 1991 : 251) ดังนั้นครูผู้สอนควรจะต้องศึกษาหาวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยพัฒนาวิธีสอนที่เน้นกระบวนการคิดด้วยตนเองของผู้เรียน ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นที่กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลนี้ยังพบว่ามีน้อยมากในประเทศไทย

เบธ แอน เฮอร์แมน (Beth Ann Herrmann 1990 : 81-83) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการสอนอ่านภาษาอังกฤษว่า ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมางานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านได้ชี้ให้เห็นว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน และผู้ที่มีความสามารถในการอ่านคือ ผู้ที่สามารถรับรู้ และควบคุมกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลขณะทำความเข้าใจกับบทอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ แอนิตา อี วูล์ฟอล์ค (Anita E. Woolfolk 1990 : 252-254) ที่ว่า สิ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำความเข้าใจกับบทอ่านแตกต่างกันคือ ความสามารถในการตระหนักถึงกระบวนการคิด (metacognitive abilities) ในขณะที่ทำกิจกรรมการอ่าน ผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านจะรู้จักวางจุดมุ่งหมายในการอ่าน รู้จักจับใจความสำคัญ รู้จักใช้บริบทในการเดาความหมาย และรู้จักนำประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ มาช่วยในการทำความเข้าใจกับบทอ่าน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้ที่ตระหนักถึงกระบวนการอ่านจะรู้จักนำกลวิธีต่าง ๆ มาใช้ในการทำความเข้าใจบทอ่าน และจะสามารถ

ควบคุม ตรวจสอบ ประเมินการใช้กลวิธีเหล่านั้นด้วย

เพราะฉะนั้นน่าจะสรุปได้ว่า วิธีสอนที่เน้นให้ผู้เรียนตระหนักหรือรับรู้และควบคุมกระบวนการคิดในขณะทำความเข้าใจกับบทอ่านจะช่วยให้ผลของการสอนอ่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ (think aloud technique) เป็นวิธีสอนวิธีหนึ่งที่ เจอร์ลด์ จี ดัฟฟี ลอรา อาร์ โรเอห์เลอร์ และเบธ แอน เฮียร์แมน (Gerald G. Duffy, Laura R. Roehler and Beth Ann Herrmann 1988 : 762-767) กล่าวว่า สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำความเข้าใจกับบทอ่านมากขึ้น โดยวิธีสอนวิธีนี้เน้นให้ผู้เรียนได้รับรู้กระบวนการคิดในการทำความเข้าใจบทอ่าน จากการฟังครูแสดงกระบวนการคิดในสมองด้วยวิธีการคิดเป็นถ้อยคำ หรืออีกนัยหนึ่งคือ ครูบรรยายวิธีการทำความเข้าใจกับบทอ่านขณะที่คิดอยู่ ซึ่งวิธีสอนวิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนได้รับรู้กระบวนการคิดขณะทำความเข้าใจบทอ่านอย่างมีเหตุผลของครู และสามารถนำวิธีคิดนี้ไปใช้กับบทอ่านอื่นได้ด้วยตนเอง

เบธ เดวี (Beth Davey 1983 : 44-47) ได้ให้ความเห็นว่าการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้ที่ไม่ชำนาญในการอ่าน เห็นวิธีการใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการทำความเข้าใจกับบทอ่านของผู้ที่มีความชำนาญในการอ่านได้ชัดเจน

เชอร์รี่ แอล นิสท์ และเคท เคอร์บี (Sherrie L. Nist and Kate Kirby 1986 : 254-264) ได้เสนอความคิดเห็นที่เสริมประสิทธิภาพของวิธีการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำว่าเป็นวิธีสอนที่ผู้สอนสามารถแสดงให้ผู้เรียนได้เห็นเหตุการณ์การอ่านที่เหมาะสมอันได้แก่ การคาดคะเน การนำความรู้เดิมมาช่วยในการทำความเข้าใจกับบทอ่าน การใช้กลวิธีในการควบคุมกระบวนการคิด และการควบคุมความเข้าใจ เป็นต้น และวิธีสอนนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านน้อย มีโอกาสได้สังเกตกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นในขณะอ่านของผู้ที่มีความสามารถมากกว่า อีกทั้งยังเป็นวิธีสอนที่มีจุดมุ่งหมายสูงสุดที่ว่า

ผู้เรียนที่ได้รับการฝึกฝนอ่านจนชำนาญจะสามารถควบคุม ตรวจสอบ ประเมินความเข้าใจในการอ่านของตนเมื่ออ่านบทอ่านใด ๆ ก็ตาม

คาร์ล เบร์เทออร์ และมาร์ลีน เบิร์ด (Carl Bereiter and Marlene Bird 1985 : 131-156) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับ 8 จำนวน 80 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 ได้รับการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำถึงการใช้กลวิธีการอ่านพร้อมทั้งอธิบายแบบฝึกหัดการใช้กลวิธีการอ่านนั้น (modeling plus explanation) กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 ได้รับการสอนแบบแสดงการใช้กลวิธีการอ่านเพียงอย่างเดียว (modeling only) กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 3 ได้รับแบบฝึกหัดการใช้กลวิธีการอ่าน (exercise condition) และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ แมรี เอฟ เฮลเลอร์ (Mary F. Heller 1986 : 415-422) ได้เสนอแนะให้ใช้วิธีสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำในการเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสม เพื่อทำความเข้าใจกับบทอ่าน เช่น การวางจุดมุ่งหมายในการอ่าน การนำความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ มาช่วยในการทำความเข้าใจกับบทอ่าน การคาดคะเนส่วนของบทอ่านที่อยู่ถัดไป การเดาความหมายของศัพท์จากบริบท การจับใจความสำคัญ เป็นต้น ซึ่งในการสอนนี้ครูอธิบายกระบวนการคิดด้วยวิธีการคิดเป็นถ้อยคำ พร้อมทั้งทำกิจกรรมการเขียนประกอบคำอธิบายด้วย โดยสิ่งที่เขียนประกอบคำอธิบาย คือ 1. หัวเรื่องของบทอ่าน 2. จุดมุ่งหมายของการอ่านในรูปของคำถาม 3. สิ่งที่รู้จากประสบการณ์เดิมก่อนอ่านบทอ่าน 4. สิ่งที่รู้จากบทอ่าน 5. สิ่งที่ไม่รู้ในบทอ่าน และ 6. คำตอบของคำถามที่เป็นจุดมุ่งหมายในการอ่าน ทั้งนี้ แมรี เอฟ เฮลเลอร์ เชื่อว่า กิจกรรมการเขียนนี้จะเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงกระบวนการคิดในการทำความเข้าใจกับบทอ่านได้ชัดเจนมากขึ้น

จากบทความและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า วิธีสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำเป็นวิธีสอนที่เน้นให้ผู้เรียนตระหนักหรือรับรู้กระบวนการคิดในการทำความเข้าใจกับบทอ่าน ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการอ่านมากขึ้น และอาจจะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการสอนอ่านให้ประสบผลสำเร็จในประเทศไทยได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการสอนอ่านแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษว่า การสอนอ่านแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำนี้จะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษหรือไม่เพียงใด อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนทักษะอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการสอนอ่านแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานของการวิจัย

คาร์ล เบอริเทอร์ และมาร์ลีน เบิร์ต (Carl Bereiter and Marlene Bird 1985 : 131-156) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับ 8 จำนวน 80 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่มและกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 ได้รับการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำถึงการใช้กลวิธีการอ่านพร้อมทั้งอธิบายแบบฝึกหัดการใช้กลวิธีการอ่านนั้น (modeling plus explanation) กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 ได้รับการสอนแบบแสดงการใช้กลวิธีการอ่านเพียง

อย่างเดีว (modeling only) กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 3 ได้รับแบบฝึกหัดการใช้กลวิธีการอ่าน (exercise condition) และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีสอนอ่านแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีสอนอ่านแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรของการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรที่ต้องการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีสอนอ่านแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำและวิธีสอนอ่านแบบปกติ
 - 2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษซึ่งวัดได้จากคะแนนที่ผู้เรียนทำแบบสอบวัดสัมฤทธิ์ผลในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจท้ายบทอ่านซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. วิธีสอนอ่านแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ หมายถึง วิธีสอนอ่านที่ผู้สอนบรรยายกระบวนการคิดในการทำความเข้าใจกับบทอ่านให้ผู้เรียนเห็นชัดเจนถึงการเลือกใช้กลวิธีการอ่านต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และวิธีการตรวจสอบประเมินความเข้าใจที่มีต่อบทอ่าน
3. วิธีสอนอ่านแบบปกติ หมายถึง วิธีสอนอ่านที่ยึดกิจกรรมการสอนในคู่มือครูซึ่งจัดทำขึ้นสำหรับประกอบการสอนหนังสือ Practice in Comprehension (มาลินี จันทวิมล, 2529) และหนังสือ That's Correct (อรุณี วิริยะจิตรา และคณะ, 2532) ในรายวิชาการอ่าน 1-2 รหัสวิชา อ.031-อ.032 โดยเน้นที่การฝึกถามตอบคำถามเกี่ยวกับใจความสำคัญและรายละเอียดของบทอ่าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับกรมวิชาการในการปรับปรุงเนื้อหา หลักสูตรการสร้างแบบเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการนำวิธีสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำไปใช้ในการสอนอ่านเพื่อปรับปรุงการสอนอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยการสอนอ่านภาษาอังกฤษต่อไป